

Vit koma skjótt í neyð av fólki sum flyta til Havnar

Um heilt fá ár verður helst ráð at lækka kommunuskattin í Havn munandi. Men tað skulu vit verða ógvuliga varin við, tí tað má ikki blíva ov bíligt at búgva í Havn, afturímóti aðrastaðni. –Tvørturímótiugu vit flyta meiri almenna umsiting út á bygdirnar, tí gera vit ikki tað, fer Havnin at drukna í fólki.

ÁKI BERTHOLDSSEN

Tað flytir so nógv fólk til Havnar nú, at Leivur Hansen, býráðsformaðurin, fer skjótt at rópa varsko.

–Havnin veksur so skjótt, at vit klára ikki at fylgja við, sigur Leivur Hansen.

–Eg rokni við, at eg ein-aførð í summar sleppi at ynskja borgara nummar 16.000 vælkomnum til Havnar.

Landsfólkayvirlitið sigur, at bara hesi bæði seinastu árin, er fólkatalið í Havn vaksið næstan 700 fólk.

Talan er mest um ung húski við børnum.

1. januar 1995 búðu 15.124 fólk í høvuðsstaðnum (og Argjum). 1. desember í ár búðu 15.809 fólk í Havn og á Argjum.

–Vit hava einki ímóti, at Havnin veksur. Men vit mugu ikki missa tamarhaldið á stöðuni. Havnin má ikki veksa skjótari enn at vit klára at skapa karmarnar, so øll verða nøgd at búgva her.

–Og heldur henda gongdin fram, verður tað ómøguligt hjá okkum at fylgja við, tí vit fáa ikki útbýgt Havnina, so hon klárar at taka ímót hesum fólkastreyminum, sigur Leivur Hansen.

Mugu vera varin at lækka skattin

Figgjarliga er Havnin so væl fyrri, at gongur sum ætlað, verður ráð at lækka kommunuskattin munandi um nokur heilt fá ár.

Kommunur, sum skylda meiri enn tvær álíkningar sleppa ikki at lækka skattin. –Men vit í Havn betala so nógv skuld aftur hvørt ár, at gongur sum ætlað, er

– Vit mugu vera sera varin at lækka skattin í Havn ov nógv, hóast kommunan kanska hevði havt ráð til tað. Tí uppgávurnar eru stórar og tað má heldur ikki bliva ov bíligt at búgva í Havn afturímóti á bygd, sigur Leivur Hansen.

skuldin komin niður á eina álíkning, tvs um 280 - 290 milliónir í 2002.

Tvs, at tá fær kommunan ráð og umstøður at lækka skattaprosentið munandi.

Tó mælir Leivur Hansen til størsta varsemi á hesum øki.

–Helst verður skatturin lækkaður eitt sindur. Men vit eiga at vera ógvuliga

varin at lækka hann ov nógv.

–Partvis hevur kommunan nógv uppgávur at røkja. Partvis liggur nógv á láni, sum borgarin vil hava kommununa at gera.

Hann hugsar serliga um trupulleikar við barnaansing og eldrarøkt, men eisini um neyðugar fløgur í havnalagið og um ábøtur á vegir og almennar bygningar, sum eru forfallin í kreppuárunum. Men eitt, sum eisini vigar tungt, er, at vit mugu ikki gera tað alt ov bíligt at búgva í Havn, afturímóti í øðrum kommunum.

Flyta stórvir úr Havnini út á bygd

Hann sigur, at tað er so stórvir fólkastreymur til Havnar í løtuni, at kommunan megnar ikki at fylgja við gongdini og útbýggja Havnina, og tæstastur til borgaran við somu ferð, sum fólkatalið veksur.

–Tí verður neyðugt at leggja ein politikk, sum tálmar flytingina til Havnar.

–Og tað gerst einans við at flyta almennar tæstastur út á bygdirnar kring landið. Kommunurnar mugu byggjast út, so at tað ber til hjá ungum húskum, við útbúgvingum at liva úti um landið, so at Havnin ikki er teirra einasti møguleiki.

Leivur Hansen sigur, at

Tórshavnar Býráð hevur tað áskoðan, at allar almennar tæstastur, sum hava við borgaran at gera, eiga at verða fluttar út um landið.

Hann sigur, at hetta sjónarmið eru allar kommunurnar í Føroya Býráðfelag samdar í. Føroya Býráðfelag er kommunubólkurin, sum tær seks størstu býar-kommunurnar, Havnin, Klaksvík, Runavík, Tvøroyri, Vágur og Fuglafjarður, samstarva í.

Kommunur gerast til reidrar

Men hinvegin er Leivur Hansen púra sannførdur um, at tað letur seg ikki gera at flyta almenna umsiting úr Havnini, út á bygdirnar, fyrr enn kommunurnar eru brynjaðar til at taka ímóti.

–Tí er kommunusamanlegging ein fortreyt fyrri, at tað ber til hjá kommununum at átaka sær fleiri almennar tæstastur.

Leivur Hansen sigur, at skulu vit hugsa um at gera kommunurnar sterkar til at tær eru førar fyrri at átaka sær fleiri umsitingarligar uppgávur, er neyðugt at Føroyar verða lagdar saman í einar 7-10 kommunur, sum hvør sær eru mentar at hava eina umsiting, sum ger tær førar fyrri at loysa tær ymsu uppgávurnar.

–Hin møguleikin er, at

leggja stöððið eftir tí, tær smáu kommunurnar - Saksun, Gjógv, ella Mykines megnar at hava av tæstastuveitingum.

–Og tað vil so aftur siga, at kommunurnar koma ikki at klára nakað sum helst.

Býráðsformaðurin í Havn sigur, at hansara vón er tí, at tað eftir komandi løgtingsval kemur ein sterkur ráðharri í kommunumálum í Tinganes, sum uttan drál fer undir at kommunusamleggingina, soleiðis sum endamálið við kommunulógini er, men sum ongin hevur havt drivið at seta í verk enn.

Leivur Hansen sigur, at hann veit væl, at tað kann verða trupult at fáa kommunurnar at leggja saman.

Men hann ivast kortini ikki í, at tað ber til, tí hann kann ikki hugsa sær annað, enn at meiriluti fast fyrri tí í tinginum, tí hetta er tað, tær seks størstu kommunurnar, við 28.000 av teimum 44.000 fólkunum í Føroyum, í rygginum, vilja hava.

–Og eg rokni í hvussu so er ikki við, at løgtingsmenn úr teimum plássunum, gera ímóti viljanum hjá teirra egnu kommunum. Leivur Hansen sigur, at ikki fyrr enn hetta er komið í lag, ber til at tosa um, hvussu tær ringast staddu kommunurnar kunnu hjálpast.

Fingu bláa stemplið frá Eilifi hósdeggin:

Fara at betala 85 milliónir næsta ár

–Tórshavnar kommuna fer at gera fløgur fyrri 15 miljónir komandi ár, umframt flögur í havnalagið

ÁKI BERTHOLDSSEN

Komandi ár fer Tórshavnar Kommuna at betala heilar 85 milliónir í rentum og avdrøgum av lánunum.

Hósdeggin góðkendti Landsstýrið figgjarætlanina hjá Tórshavnar kommunu, og á henni eru settar 85 milliónir av til rentur og avdrátt. Av teimum eru 51 milliónir avdráttir.

So nógv hevur kommunan ongantið betalt fyrr. Men ætlanin er, at kommunuskuldin skal betalast niður

við somu ferð tey komandi árin sigur Leivur Hansen, býráðsformaður.

Hann sigur, at málið hjá kommunu er, at skuldin hjá kommununi skal verða komin niður á eina álíkning, tvs, 280-290 milliónir í 2002.

Í løtuni er skuldin 520 milliónir, men tá er skuldin hjá Tórshavnar Havn uppá 80 mió, ikki uppi í. Men Tórshavnar Havn hevur sína egna figgjarætlan, sum er leys av kommununi.

Í ár hevur kommunan betalt 71,4 milliónir í rentum og avdráttum. Av teimum eru 33 milliónir avdráttir.

So stótt fer kommunan at betala 18 milliónir meiri í avdráttum komandi ár, enn í ár.

Og tað vil siga, at komandi ár fer næstan 1/3 av figgjarætlanini at betala skuld fyrri.

Figgjarætlanin hjá Tórs-

havnar Kommununi komandi ár javnvigar við 287,5 milliónum.

Tað eru 32,5 millión hægri enn í ár, tí nú javnvigar hon við 255 milliónum.

Leivur Hansen sigur, at ein høvuðsorsøkin til hægkingina er at 14 milliónir meiri eru settar til lánsgjöld.

Annars eru 35,8 milliónir settar av til ymsk barnaansingingarendamál komandi ár.

Og tað er nógv meiri enn í ár.

Tað tosa vit við Elina Lindenskov, formann í sosialu nevnd, um aðrastaðni í blaðnum.

Annars eru 15 milliónir settar av til flögur. Í ár stóðu 14 milliónir til flögur. Fyrst í komandi ári verður gjørt av, hvat pengarnir skulu brúkast til.

Tó er greitt, at kanska út-

við ein triðingur fer til at halda fram at gera Marknagilsvegin. Somuleiðis heldur tað umfatandi arbeiðið at víðka og friðka kirkjugarðin fram, og tað kostar eisini fitt av pengum. Somuleiðis skal eisini væl brúkast til kloakir.

Onki er sett av til Havnará.

Men afturat teimum 15 milliónunum til flögur, fær Tórshavnar Havn komandi ár sjei milliónir frá kommununi at seta í ein grunn til flögur.

Í ár fekk hesin grunnurin fimm milliónir.

Tað tosa vit við Torfinn Smith, formann í havnanevndini, um aðrastaðni í blaðnum.

Býráðið fer eisini at geva skuldlum ein fittan neva av pengum komandi ár. Komandi ár fáa skúlarnir í Havn 4,7 milliónir meiri enn teirringu í ár. 25 milliónir komandi ár, afturímóti 20,3 mió í ár.

Pengarnir skulu brúkast til víðlíkahald, men tað mesta skal brúkast til nýtt undirvisingartilfari, tí tað mesta er gamalt, illa farið og ótíðarhóskandi.

Sleppa nú ókeypis av við alt rusk

Annars er ætlanin at veita

borgarunum nógv fleiri beinleiðis tæstastur komandi ár, enn vanligt hevur verið.

T.d. kann nevast, at kommunan hevur sett eina millión millión av til eitt fast sjakk, sum berturtav skal hava til arbeiðis at umvæla gongubreytirnar í býnum.

Harafurtur er meiningin at lata borgara sleppa av við rusk ókeypis uppi á brennistøðini.

Og tað er ikki rætt, at nøgdnin er avmarkað. Fólk kunnu koma við so nógvum, tey vilja - eisini tá ið tey rudda kjallaran - bara talan ikki er um rusk frá vinnurekandi.

Leivur Hansen sigur, at hetta er gjørt av umhvørvisávin og hann vónar, at tað nú aftur slepst undan at siggja teir smáu ruskrúgvurnar, sum eru farnar at liggja og rekast ymastaðni í býnum.

Hann vónar eisini, at býráðið fer at spara eitt sindur aftur á konto til rudding.

Somuleiðis fer kommunan komandi ár at reinsa skorsteinarnar fyrri fólk við jøvnum millumbilum ókeypis. Og somuleiðis verða rottangarnir tændir ókeypis. Og áður er posagjaldið tikið av, so fólk fáa nú aftur rusksposar ókeypis.